

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5922/2022
08.06.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Драган Бајиновић из ..., против туженог – противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник адвокат Миле Петковић из ..., ради поверавања деце, одлучујући о ревизији туженог - противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 63/2022 од 18.02.2022. године, на седници одржаној 08.06.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 63/2022 од 18.02.2022. године у ставу првом изреке у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Бору П2 45/20 од 18.11.2021. године у ставовима првом, другом, трећем и шестом изреке, и у ставу другом изреке, и предмет у наведеном делу враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П2 45/20 од 18.11.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и малолетна ћерка странака ВВ рођена ... године, поверена је тужили као мајци на самостално вршење родитељског права, са пребивалиштем на адреси мајке. Ставом другим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетне ВВ са туженим као оцем на начин као у овом ставу изреке и обавезана тужилца да омогући наведени начин одржавања личних односа. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да доприноси у издржавању малолетне ВВ са по 15% месечно од својих редовних примања из радног односа умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, почев од 03.03.2020. године као дана утужења па убудуће са обавезом плаћања до 15. У месецу за текући месец, с тим што је заостале рате дужан да исплати одједном са законском затезном каматом од доспелости сваке појединачне рате до исплате, на начин као у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражено да се измени пресуда Основног суда у Бору П2 22/11 од 23.06.2011. године којом је малолетна ГГ, рођена ... године, поверена оцу на самостално вршење родитељског права и да буде поверена мајци, да се уреди начин одржавања личних односа овог детета са туженим и да тужени доприноси њеном издржавању са по 15% месечно од редовних примања из радног односа умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање. Ставом петим изреке уређен је начин одржавања личних односа малолетне ГГ са тужилцем, на начин као у овом ставу изреке, уз обавезу

туженог да омогући наведени начин одржавања личних односа. Утолико је измењен начин одржавања личних односа малолетне ГГ са тужиљом, установљен пресудом Основног суда у Бору П2 22/11 од 23.06.2011. године. Ставом шестим изреке одбијен је као неоснован противтужбени захтев противтужиоца којим је тражено да се заједничка малолетна ћерка ВВ повери њему као оцу на самостално вршење родитељског права и уреди начин одржавања личних односа детета са мајком. Ставом седмим изреке обавезан је тужени – противтужилац да тужиљи – противтуженој накнади трошкове поступка у износу од 180.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 63/2022 од 18.02.2022. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу седмом изреке тако што је одређено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени - противтужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је, како произлази из садржине ревизије, у делу става првог изреке којим је првостепена пресуда потврђена у ставовима првом, другом, трећем и шестом изреке, и против става другог изреке којим је одлучено о трошковима поступка, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд у конкретном случају није ревизију разматрао као посебну ревизију у смислу члана 404. ЗПП, с обзиром да је иста дозвољена као ванредни правни лек у смислу члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП, у вези члана 208. Породичног закона.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), у вези члана 202. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011-др.закон и 6/2015), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог - противтужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке биле су у ванбрачној заједници током које је ... године рођена мал. ГГ. Правоснажном пресудом Основног суда у Бору П2 22/11 од 23.06.2011. године, мал. ГГ поверена је оцу на самостално вршење родитељског права, уређен је модел виђања са мајком која је обавезана да доприноси издржавању мал. ГГ на начин ближе описан у изреци те пресуде. Странке су заједницу живота прекинуле, али су је поново успоставиле те је ... године рођена малолетна ВВ. Надлежни Центар за социјални рад је дао мишљење да обе странке испуњавају услове за вршење родитељског права при чему је имао у виду и изјашњење малолетне деце, те је предложио да над обема девојчицама самостално родитељско право врши мајка. Након што је пред судом малолетна ГГ изјавила да не жели да живи са мајком, већ да жели да остане да живи у заједници са оцем, одређено је комисијско вештачење Института за ментално здравље КЦ Ниш те је комисија вештака дала мишљење да су изјаве малолетне ГГ која жели да остане са оцем и малолетне ВВ да живи са мајком аутентичне, због чега су предложили да се малолетна ГГ повери оцу, а ВВ мајци на вршење родитељског права, уз неопходност успостављања комуникације малолетне ГГ са мајком. Тужени - противтужилац је запослен и остварује месечну зараду од 152.058,12 динара (зарада за децембар 2020. године) и издржава старију малолетну ћерку странака која са њим живи. Са њима станује и баба малолетне ГГ по оцу, која је пензионер. Тужилца - противтужена је такође запослена и у децембру 2020. године је остварила месечну зараду од 72.213,29 динара. Сноси трошкове закупнине изнајмљеног стана у коме живи, а има и обавезу плаћања доприноса за издржавање

малолетне ГГ, установљену пресудом Основног суда у Бору П2 22/11 од 23.06.2011. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је нашао да је првостепени суд правилно применио материјално право, и то чланове 68-74, 78, 160-162. Породичног закона, када је одлучио да се мал. ГГ повери оцу на самостално вршење родитељског права, а мал. ВВ мајци, уз уређење модела виђања малолетне деце са родитељем са којим не живи и обавезу туженог – противтужиоца да доприноси у издржавању мал. ВВ са 15% од зараде коју остварује од утужења па убудуће, а оценио је и да је с обзиром на дате изјаве малолетне деце, правилна одлука првостепеног суда и у делу којим су одбијени тужбени захтеви странака којим су тражили да над обе ћерке врше самостално родитељско право.

Врховни касациони суд налази да се наведено становиште другостепеног суда за сада не може прихватити као правилно, јер је због учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1, у вези члана 396. став 1. ЗПП, а у вези члана 372. ЗПП, чињенично стање остало непотпуно утврђено, због чега се ни правилност примене материјалног права за сада не може испитати.

Одредбом члана 372. став 1. ЗПП прописано је да у жалби не могу да се износе нове чињенице и предлажу нови докази, осим ако подносилац жалбе учини вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе, односно предложи до закључења главне расправе. Одредбом члана 396. став 1. ЗПП прописано је да у образложењу пресуде, односно решења другостепени суд треба да оцени битне жалбене наводе и да наведе разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Ставом 2. истог члана прописано је да држава има обавезу да предузима све потребне мере за заштиту детета од занемаривања, од физичког, сексуалног и емоционалног злостављања те од сваке врсте експлоатације, ставом 3. да држава има обавезу да поштује, штити и унапређује права детета, а ставом 4. да дете рођено ван брака има једнака права као и дете рођено у браку. Одредбом члана 205. истог закона прописано је да у поступку у вези са породичним односима суд може утврђивати чињенице и када оне нису међу странкама спорне, а може и самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела.

У конкретном случају, тужени – противтужилац је у жалби истакао да је након закључења главне расправе дошло до наступања нових околности у животу тужиље јер је тужиља одмах након окончања ванбрачне заједнице са дотадашњим партнером ДД, започела нову ванбрачну заједницу, те да малолетна ВВ константно мења места становања и усељује се са тужиљом код непознатих мушкараца. Даље је навео да овакав стил живота њега са правом забрињава због последица које може оставити по здравље и понашање малолетне ВВ, а имајући у виду њен узраст. Истакао је да је тужиља засновала нову ванбрачну заједницу са ЂЂ у ... у којој са њима живи и малолетна ВВ која доживљава трауме јер породица новог ванбрачног партнера тужиље комуницира у кући на влашком језику који ВВ не разуме, а њој се не обраћају на српском језику. Такође је у жалби навео да има поуздана сазнања да је тужиљин нови партнер још као малолетник извршио кривично дело употребом ватреног оружја, због чега је додатно забринут за ћерку, као и да је ВВ када је преузимао у присуству сведока ЕЕ, била видно узнемирена и рекла да не жели да борави у ..., да мајке дуго нема и да цели дан седи сама са непознатим људима који се често међусобно свађају и непријатни су према њој, да их не разуме пошто говоре на другом језику и да само жели да буде код тате и сестре ГГ, као и да спава у заједничком кревету са мајком и

њеним партнером ЂЂ који је тера да је зове „ тата“, говорећи јој да јој је тужени тата само преко викенда.

У побијаној правоснажној пресуди, другостепени суд се у погледу оваквих навода жалбе изјаснио тако што је оценио да су неосновани пошто је првостепени суд у моменту закључења главне расправе потпуно и правилно утврдио чињенично стање, а да су ово нове чињенице које саме по себи нису од утицаја на правилност првостепене пресуде.

По оцени Врховног касационог суда, овакво образложење другостепеног суда не може се прихватити јер су изостали разлози о битним жалбеним наводима туженог – противтужиоца који су од значаја за правилно и потпуно утврђење чињеничног стања а потом и правилне примене материјалног права.

Супротно оцени другостепеног суда, начело најбољег интереса детета конституисано чланом 6. Породичног закона, у конкретном случају малолетне ВВ, као и истражно начело у поступку у вези са породичним односима, оправдавају да се у породичном спору у коме је суд дужан да се руководи најбољим интересом детета, цене нове чињенице истакнуте у жалби, које су од значаја за доношење правилне и законите одлуке о вршењу родитељског права над малолетном ВВ.

Будући да је другостепени суд пропустио да се јасно и детаљно изјасни о наведеним битним жалбеним наводима туженог – противтужиоца, чиме је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1, у вези члана 396. став 1. ЗПП која је била од утицаја на законитост и правилност одлуке, побијана правоснажна одлука морала је бити укинута.

Приликом поновног одлучивања, другостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења те ће након што отклони учињену битну повреду одредаба парничног поступка, донети нову и на закону засновану одлуку.

Применом члана 415. став 1. ЗПП донета је одлука као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић